

**ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์
อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ**

**Opinions of Farmers on Rice Production According to Organic Rice Standards Huai Thap
Than District, Srisaket Province**

ศิริพร หล้าวรรณ¹ และสุพัตรา ศรีสุวรรณ¹
Siriporn Lamwanna¹ and Supattra Srisuwan¹

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเศรษฐกิจ การเปิดรับข่าวสาร และความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ 2) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเศรษฐกิจ และการเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกัน 4) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ต่อความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรที่ผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์จำนวน 139 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 50.28 ปี ระดับการศึกษาประถมศึกษา ประสพการณ์เฉลี่ย 4.53 ปี ขนาดพื้นที่เฉลี่ย 9.48 ไร่ แรงงานเฉลี่ย 2.65 คน รายได้จากการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์เฉลี่ย 38,219 บาทรายจ่ายจากการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์เฉลี่ย 6,346.76 บาท มีการเปิดรับข่าวสารจากผู้นำชุมชน การอบรมและโทรทัศน์ อยู่ในระดับมาก มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เกษตรกรมีความคิดเห็นโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเศรษฐกิจ การเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: ความคิดเห็น การผลิตข้าว มาตรฐานข้าวอินทรีย์ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study personal factors, economic factors, information exposure and basic knowledge on rice production specifications according to organic rice standards. 2) the opinions of farmers on rice production according to organic rice standards. 3) comparison of farmers' opinions on rice production according to organic rice standards based on personal factors, economic factors and information exposure 4) the relationship between the basic knowledge on rice production specifications according to organic rice standards and the opinions of farmers on rice production according to organic rice standard. The samples used in the study were 139 farmers who

¹ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

*Corresponding author, Email: agrstsw@ku.ac.th

produce rice according to organic rice standards. The data were collected by interviews. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Pearson's product moment correlation coefficients. The research found that most of the farmers were females, with an average age of 50.28 years. The average experience was 4.53 years. The average area was 9.48 rai. The average labor was 2.65 people. The average income was 38,219 baht. The average expenditure was 6,346.76 baht. Exposure of community leaders, training and television were at high levels. Basic knowledge on rice production specifications according to organic rice standards for overall had the average at high levels. The overall opinion of Farmers had an average at high levels. The results of the hypothesis testing showed that the farmers had personal factors, economic factors, information exposure differently the opinions of farmers on rice production according to organic rice standards were not different had a significance level of 0.05. Basic knowledge of rice production specifications according to organic rice standards was not correlated with farmers' opinion on rice production according to organic rice standards had a significant level of 0.05.

Keywords: opinion, rice production, organic rice Standards, Huai Thap Than District, Srisaket Province

คำนำ

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญของประเทศไทย และเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศปลูกข้าวเป็นพืชอาหารหลัก ปัจจุบันข้าวยังเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งการเปิดตลาดเสรีสินค้าเกษตรที่เพิ่มขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะการเปิดประชาคมอาเซียนการผลิตสินค้าข้าวจะมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้า การส่งเสริมและพัฒนากระบวนการผลิต โดยปรับระบบการผลิตให้มีประสิทธิภาพทุกขั้นตอน กำหนดมาตรฐานและการตรวจรับรองคุณภาพสินค้า เพื่อขยายการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐานปลอดภัย และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค รวมทั้งสามารถตรวจสอบย้อนกลับสินค้าและสร้างมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร โดยผลักดันให้เกษตรกรตระหนักถึงการผลิตข้าวที่ได้คุณภาพเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพสินค้าให้กับผู้บริโภค (กรมการข้าว, 2560)

ประเทศไทยมีการพัฒนาระบบมาตรฐานการผลิตข้าวและเทคโนโลยีการผลิตที่กำหนดในการผลิตข้าวที่ได้รับการรับรองมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ในปัจจุบันประเทศไทยประชาชนสนใจกับการดูแลสุขภาพใส่ใจกับการรับประทานอาหารปลอดภัยมากยิ่งขึ้น การผลิตข้าวตามข้อกำหนดมาตรฐานข้าวอินทรีย์และได้รับการรับรองมาตรฐานจึงสามารถตอบสนองผู้บริโภคได้ซึ่งนับวันจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยในปัจจุบันปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในระบบ PGS และระบบมาตรฐานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทย (มกท.) และ IFOAM โดยเป็นข้าวอินทรีย์ในระบบมาตรฐานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งตรวจรับรองโดยกรมการข้าว จำนวน 52,039 ไร่ (กรมการข้าว, 2560)

ประเทศไทยได้มีนโยบายในการรักษาเสถียรภาพราคาข้าวและรายได้ของชาวนา โดยจัดทำแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร เพื่อบริหารจัดการข้าวตลอดห่วงโซ่อุปทาน และกำหนดให้ปี 2560 เป็นปีแห่งการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร ซึ่งการผลิตข้าวอินทรีย์เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพื่อสร้างเพิ่มมูลค่าสินค้าข้าว รักษาสุขภาพแวดล้อม และกรมการข้าวได้ดำเนินการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค สร้างสังคมที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้กับประเทศต่อไปได้กำหนดเป้าหมายเพิ่มพื้นที่เกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ต่อปี รวมถึงความต้องการของตลาดสินค้าอินทรีย์ในประเทศไทยมีเพิ่ม

มากขึ้นตามกระแสการรักษาสุขภาพ แต่ปริมาณสินค้าอินทรีย์ไม่เพียงพอต่อการจำหน่าย ซึ่งในส่วนของเกษตรกรมีผลผลิตอินทรีย์ที่ยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ดังนั้นนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงมุ่งเน้นการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ และส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าข้าวอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานข้าวอินทรีย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (Organic Thailand) เพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าข้าวให้มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และรักษาสภาพแวดล้อม (คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ, 2560) การผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (Organic Thailand) เป็นการผลิตข้าวที่ไม่ใช้สารเคมีทางการเกษตรทุกชนิด เป็นต้นว่า ปุ๋ยเคมี สารควบคุมการเจริญเติบโต สารควบคุมและกำจัดวัชพืช สารป้องกันกำจัดโรค แมลงและสัตว์ศัตรูข้าว ตลอดจนสารเคมีที่เสริมเพื่อป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวในโรงเก็บ การผลิตข้าวอินทรีย์นอกจากจะทำให้ได้ผลผลิตข้าวที่มีคุณภาพสูงและปลอดภัยจากสารพิษแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเป็นการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืนอีกด้วย (กรมการข้าว, 2557)

อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ มีพื้นที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ รวม 2,079 ไร่ ในปี 2560/2561 จากการสำรวจสภาพการปลูกข้าวนั้นพบว่าเกษตรกรยังมีความเข้าใจว่า การปลูกข้าวอินทรีย์คือการไม่ใช้สารเคมีเพียงอย่างเดียว ดังนั้นกรมการข้าวจึงได้มีโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ขึ้น และดำเนินการอบรมถ่ายทอดความรู้หลักการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (organic thailand) ให้กับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ขึ้น เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (organic thailand) และเตรียมความพร้อมสู่การตรวจรับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (organic thailand) (กรมการข้าว, 2560)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเศรษฐกิจ การเปิดรับข่าวสาร ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ เปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเศรษฐกิจ และการเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกัน และความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ และเป็นแนวทางการวางแผนการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ต่อไป

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรที่ผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ที่สมัครเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ ปี 2560 กับกองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว กรมการข้าว จำนวน 212 ราย (กรมการข้าว, 2560) และคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 139 ราย โดยใช้การคำนวณสูตรของ Yamane (สุรินทร์, 2556) และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากรายชื่อของเกษตรกร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร ตอนที่ 2 ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ตอนที่ 3 ปัจจัยการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรตอนที่ 4 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์

เกณฑ์การแบ่งคะแนนระดับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์

ซึ่งประกอบด้วย คำถาม 25 ข้อ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน โดยมีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 0 และคะแนนสูงสุดเท่ากับ 25 การจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยและการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ดังนี้ (สุรินทร์, 2556)

คะแนนเฉลี่ย 0.00 – 8.33 หมายถึง มีความรู้ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 8.34 – 16.67 หมายถึง มีความรู้ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 16.68 – 25.00 หมายถึง มีความรู้ในระดับมาก

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยน้อยที่สุด เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุด มีค่าคะแนนเท่ากับ 1 2 3 4 และ 5 ตามลำดับ และแบ่งชั้นตามวิธีอันตรภาคชั้น (class interval) จำนวน 3 ระดับ สามารถจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็นได้ดังนี้ (สุรินทร์, 2556)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมาก

การทดสอบเครื่องมือ

ทดสอบเครื่องมือโดยการหาความเที่ยงตรง (validity) เพื่อตรวจสอบเนื้อหาความเหมาะสม ความชัดเจนของคำถาม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และนำมาปรับปรุงแก้ไข หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปทำการทดสอบกับเกษตรกรที่ผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ในอำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 30 ราย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งข้อคำถามความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77 ใช้วิธีการคูเดอร์ ริชาร์ดสัน 20 (Kuder Richardson 20) และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ตามแบบของครอนบาส์-อัลฟา (cronbach's alpha coefficient) (สุรินทร์, 2556) มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-test และค่า F-test สำหรับการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ใช้ LSD สำหรับการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาและวิจารณ์

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 50.28 ปี ซึ่งจัดอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย ซึ่งสอดคล้องกับวันทนา ศักดิ์เจริญ (2552) ได้ศึกษารายขอรับการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในตำบลวังน้ำเย็น อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 53 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและมีประสบการณ์ในการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ โดยเฉลี่ย 4.53 ปี ซึ่งสอดคล้องกับ สุพรรณิ เลขกลาง และคณะ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีประสบการณ์ในการปลูกข้าวอินทรีย์เฉลี่ย 4.68 ปี

ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกร

เกษตรกรมีพื้นที่ผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ เฉลี่ย 9.48 ไร่ ใช้แรงงานในการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ เฉลี่ย 2.65 คน มีรายได้ต่อปีจากการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ เฉลี่ย 38,219 บาท และมีรายได้

จ่ายต่อปีจากการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ เฉลี่ย 6,346.76 บาท ซึ่งสอดคล้องกับ สุพรรณิ เลขกลาง และคณะ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในจังหวัดสุรินทร์ พบว่ามีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน

ปัจจัยการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อบุคคล เกษตรกรร้อยละ 67.6 ได้รับข่าวสารจากผู้นำชุมชน เพราะผู้นำชุมชนมีการประชุมกับเกษตรกรเป็นประจำ ทำให้ได้พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนข่าวสาร และผู้นำชุมชนได้รับการถ่ายทอดความรู้จากนักวิชาการเกษตรของกรมการข้าวจึงทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้ การผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ให้กับเกษตรกรได้ การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อกิจกรรม เกษตรกรร้อยละ 86.3 ได้รับข่าวสารจากการอบรม เพราะทางกรมการข้าวจะจัดอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์เป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับ นันตฐุฒิ พรหมสุวรรณ (2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดปทุมธานี พบว่า แหล่งความรู้ที่ได้รับทางเกษตรอินทรีย์ได้จากการฝึกอบรม

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อมวลชน เกษตรกรร้อยละ 81.3 ได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ เพราะสื่อด้านโทรทัศน์เป็นสื่อที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงและเข้าใจง่าย ซึ่งมีทั้งภาพ เสียง สี ที่สามารถถ่ายทอดให้เข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับวัชรินทร์ เหมวัตร (2555) ได้ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการปลูกข้าวของเกษตรกรในตำบลหนองกระเบียน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พบว่า สื่อทางด้านโทรทัศน์เป็นสื่อที่เกษตรกรสามารถเข้าใจง่ายดังแสดงใน Table 1

Table 1 Number and percent Level of information exposure.

Information exposure	Number	Percent
Media People		
Neighbors	13	9.4
Ufficiale / Accademico	32	23.0
Community leaders	94	67.6
Media Activity		
Training	120	86.3
Demo Plot / Study visit	19	13.7
Mass Media		
Radio	26	18.7
Television	113	81.3

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์

เกษตรกรมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 89.2) เพราะเกษตรกรได้เข้าร่วมกิจกรรม การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์จากเจ้าหน้าที่กรมการข้าวเป็นประจำ และเกษตรกรหาความรู้ผ่านช่องทางสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ การฝึกอบรมจากผู้นำชุมชนหรือผู้นำเกษตรกร ดังแสดงใน Table 2

Table 2 Number and percent Level of basic knowledge on rice production specifications according to organic rice standards.

Basic knowledge on rice production specifications according to organic rice standards	Number	Percent
Level high (16.68 - 25.00 score)	124	89.2
Level moderate (8.34 - 16.67 score)	15	10.8
Mean = 21.90 S.D.= 3.43 Minimum = 11 Maximum = 25		

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์

ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ พบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.25) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านการเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการเก็บรักษา ด้านการคัดเลือกพื้นที่และการเตรียมการปลูก ด้านวิธีการปลูก ด้านการจัดการน้ำ และการดูแลรักษา ด้านการจัดการดินและปุ๋ย และด้านการบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 4.41, 4.37, 4.29, 4.29, 4.20, 3.93 ตามลำดับ) ดังแสดงใน Table 3 เป็นเพราะนักวิชาการเกษตรจากกรมการข้าวได้เข้าไปอบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการผลิตข้าวและเข้าสู่การตรวจรับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์ และในปี 2560 เป็นปีแห่งการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร ทำให้เกษตรกรมีความสนใจ มีความตื่นตัวในการหาความรู้ และปรับเปลี่ยนจากการผลิตข้าวแบบใช้สารเคมีมาเป็นการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ เกษตรกรจึงมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก

Table 3 Opinions of farmers on rice production according to organic rice standards.

Opinions of farmers on rice production according to organic rice standards	$\bar{X}$	S.D.	Level
Area selection and planting preparation	4.37	0.47	High
Planting methods	4.29	0.51	High
Soil and fertilizer management	4.20	0.37	High
Water management and maintenance	4.29	0.56	High
Harvesting and postharvest management and maintenance	4.41	0.51	High
Records and data storage	3.93	0.52	High
Total averages	4.25	0.31	High

ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ตามปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน พบว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ มีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) ดังแสดงใน Table 4 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

1. เกษตรกรที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
2. เกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล จำแนกตามระดับการศึกษามีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์แตกต่างกันมีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

Table 4 Comparison between the averages of personal factors and opinions of farmers on rice production according to organic rice standards.

Personal factors	Area selection and planting preparation	Planting methods	Soil and fertilizer management	Water management and maintenance	Harvesting Postharvest management and maintenance	Records and data storage	Total
Gender	ns 1.728	ns -1.414	ns 0.226	ns 1.569	ns 1.778	ns 0.717	ns 1.262
Age	ns 0.291	ns 0.365	ns 0.486	ns 0.790	ns 0.404	ns 0.378	ns 0.073
Education	ns 0.043	ns 1.119	ns 1.938	ns 2.656	ns 0.740	*	ns 3.035
Experience	ns 0.069	ns 0.191	ns 0.151	ns 1.214	ns 0.585	ns 0.774	ns 0.254

ns. = Non – significant at level of 0.05 *Significant at level of 0.05

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ตามปัจจัยเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน พบว่า ปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ขนาดพื้นที่ผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ จำนวนแรงงาน รายได้ และรายจ่าย มีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) ดังแสดงใน Table 5 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

1. เกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่การผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์แตกต่างกันมีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
2. เกษตรกรที่มีจำนวนแรงงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. เกษตรกรที่มีรายได้แตกต่างกันมีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์

อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. เกษตรกรที่มีรายจ่ายแตกต่างกันมีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

Table 5 Comparison between the averages of economic factors and opinions of famers on rice production according to organic rice standards.

Economic factors	Area selection and planting preparation	Planting methods	Soil and fertilizer management	Water management and maintenance	Harvesting Postharvest management and maintenance	Records and data storage	Total
area	2.198 ^{ns}	0.209 ^{ns}	0.373 ^{ns}	0.426 ^{ns}	0.718 ^{ns}	0.430 ^{ns}	0.024 ^{ns}
Labor	1.176 ^{ns}	1.479 ^{ns}	0.758 ^{ns}	0.776 ^{ns}	1.775 ^{ns}	0.198 ^{ns}	0.542 ^{ns}
Income	0.996 ^{ns}	1.357 ^{ns}	0.206 ^{ns}	0.144 ^{ns}	1.455 ^{ns}	0.574 ^{ns}	0.891 ^{ns}
Expenditure	2.281 ^{ns}	2.367 ^{ns}	1.180 ^{ns}	2.146 ^{ns}	2.952 ^{ns}	0.070 ^{ns}	2.382 ^{ns}

ns. = Non – significant at level of 0.05

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ตามปัจจัยการเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกัน พบว่า ปัจจัยการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร ได้แก่ ด้านสื่อบุคคล ด้านสื่อกิจกรรม และด้านสื่อมวลชน มีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) ดังแสดงใน Table 6 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

1. เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อบุคคลแตกต่างกันมีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2. เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อกิจกรรมแตกต่างกัน มีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคัดเลือกพื้นที่และการเตรียมการปลูก จำแนกตามการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อกิจกรรมมีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อมวลชนแตกต่างกันมีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

Table 6 Comparison between the average of information exposure and opinions of farmers on rice production according to organic rice standards.

Information exposure	Area selection and planting preparation	Planting method	Soil and fertilizer management	Water management and maintenance	harvesting Postharvest handling and storage	Recording and archiving	Total
Media People	2.649 ^{ns}	2.542 ^{ns}	1.143 ^{ns}	0.258 ^{ns}	0.465 ^{ns}	1.496 ^{ns}	1.057 ^{ns}
Media Activity	2.939 ^{**}	0.482 ^{ns}	0.852 ^{ns}	0.474 ^{ns}	1.334 ^{ns}	-0.402 ^{ns}	1.439 ^{ns}
Mass Media	0.216 ^{ns}	0.648 ^{ns}	0.716 ^{ns}	-1.150 ^{ns}	-1.977 ^{ns}	-1.702 ^{ns}	0.986 ^{ns}

ns. = Non – significant at level of 0.05**Significant at level of 0.01

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ พบว่า ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) ดังแสดงใน Table 7 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

Table 7 The correlation coefficient (r) and p-value between an average score on basic knowledge on rice production specifications according to organic rice standards as related to the opinions of farmers on rice production according to organic rice standards.

Introduction to the terms rice production specifications according to organic rice standards	Farmers' opinions	Correlation coefficient (r)	p-value
Area selection and planting preparation		0.096 ^{ns}	0.260
Planting method		-0.071 ^{ns}	0.403
Soil and fertilizer management		0.052 ^{ns}	0.546
Water management and maintenance		0.233 ^{**}	0.006
harvesting Postharvest handling and storage		0.109 ^{ns}	0.203
Recording and archiving		0.176 [*]	0.039
Total		0.165 ^{ns}	0.052

ns. = Non – significant at level of 0.05 *Significant at level of 0.05 **Significant at level of 0.01

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ในด้านการจัดการน้ำและการดูแลรักษา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และด้านการบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการผลิตข้าวตามระบบอินทรีย์ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ในด้านการคัดเลือกพื้นที่และการเตรียมการปลูก ด้านวิธีการปลูก ด้านการจัดการดินและปุ๋ย และด้านการเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการเก็บรักษา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ปัญหาของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์

ปัญหาของเกษตรกรที่ผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ด้านการจัดการน้ำและการดูแลรักษา พบว่า ปัญหาฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ฝนทิ้งช่วง

ข้อเสนอแนะที่มีต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ เกษตรกรต้องการให้กรมการข้าว กรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมวางแผนการบริหารจัดการน้ำเพื่อใช้ประกอบการทำนาไม่ให้เกิดแล้งและเป็นน้ำที่ไม่ใสสะอาดมีสิ่งเจือปนเหมาะกับการนำมาใช้ผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ จำนวน 45 คน (ร้อยละ 32.37)

สรุปผลการศึกษา

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุเฉลี่ย 50.28 ปี มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์เฉลี่ย 4.53 ปี มีขนาดพื้นที่ผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์เฉลี่ย 9.48 ไร่ มีแรงงานในการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์เฉลี่ย 2.65 คน มีรายได้จากการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์เฉลี่ย 38,219 บาท และมีรายจ่ายจากการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์เฉลี่ย 6,346.76 บาท เกษตรกรมีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร จากผู้นำชุมชน การอบรม และโทรทัศน์ อยู่ในระดับมาก เกษตรกรมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เกษตรกรมีความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.25) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เกษตรกรที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) เกษตรกรที่มีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ขนาดพื้นที่ผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ จำนวนแรงงาน รายได้ และรายจ่าย แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์โดยรวมไม่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) และความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05)

ข้อเสนอแนะ

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อกิจกรรมควรเพิ่มการศึกษาดูงาน ดูแปลงสาธิตร่วมกับการอบรม ถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้เกษตรกรได้ฟังและเห็นสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์และได้รับความรู้ที่เข้าใจมากยิ่งขึ้น และนำไปปฏิบัติในการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ได้อย่างถูกต้องตามมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น

เกษตรกรมีความรู้การผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านการคัดเลือกพื้นที่และการเตรียมการปลูก ด้านวิธีการปลูก ด้านการจัดการน้ำ และการดูแลรักษา ด้านการจัดการดินและปุ๋ย ด้านการเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการเก็บรักษา และด้านการบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล ดังนั้นจึงควรมีการ

ส่งเสริมหรือจัดทำโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ต่อไป เปิดโอกาสให้เกษตรกรหรือเกษตรกรผู้สนใจท่านอื่นๆ ได้เข้ามาศึกษาฐานพื้นที่การผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ในอำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อเป็นการต่อยอดทางความรู้และกระจายความรู้ให้แก่เกษตรกรผู้สนใจและแนะนำวิธีการต่างๆ ไปปฏิบัติตามได้

เกษตรกรที่ผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการบันทึกและการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์มีความแตกต่างกันไป เพราะเอกสารแบบฟอร์มสำหรับการจดบันทึกและจัดเก็บข้อมูลที่ทำแจกนั้น มีการใช้ภาษาที่เป็นวิชาการเกินไป บางประโยคจึงยากต่อการตีความของเกษตรกร ดังนั้น ควรมีการปรับปรุงแก้ไขภาษาในเอกสารแบบฟอร์มสำหรับการจดบันทึกและจัดเก็บข้อมูลให้เกษตรกรอ่านแล้วมีความเข้าใจง่ายขึ้น หรือเข้าไปถ่ายทอดความรู้ในการจดบันทึกและการจัดเก็บข้อมูลการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ให้เกษตรกรในกลุ่มที่ต้องการอย่างใกล้ชิด และเกษตรกรสามารถปฏิบัติจริงได้

เกษตรกรที่ผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์มีปัญหาการจัดการน้ำและการดูแลรักษา ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ฝนทิ้งช่วง แนะนำให้นักวิชาการเกษตรจากกรมการข้าว/นักวิชาการโครงการชลประทาน/นักวิชาการสิ่งแวดล้อม เข้ามาให้ความรู้ คำแนะนำ และร่วมวางแผนการจัดการแหล่งน้ำ การใช้น้ำที่เป็นประโยชน์อย่างคุ้มค่า ที่ต้องไม่มีการปนเปื้อนสารเคมี และมีน้ำเพียงพอต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์

เอกสารอ้างอิง

- กรมการข้าว กองวิจัยและพัฒนาข้าว. 2557. การผลิตข้าวอินทรีย์. (Online). Available from <http://www.brrd.in.th/rkb/FactSheet>, 30 ตุลาคม 2559.
- กรมการข้าว. 2560. เอกสารคู่มือดำเนินงานโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ ปี 2560 (1 ล้านไร่). กองพัฒนามลิตภัณฑ์ข้าว กรมการข้าว, กรุงเทพมหานคร.
- คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ. 2560. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2564). กรุงเทพมหานคร.
- นิตสุภูมิ พรหมสุวรรณ. 2552. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดปทุมธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัชรินทร์ เหมวัตร. 2555. ความคิดเห็นที่มีต่อการปลูกข้าวของเกษตรกรในตำบลหนองกระเบียน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วันทนา ศักดิ์เจริญ. 2552. การยอมรับการปลูกข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในตำบลวังน้ำเย็น อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรินทร์ นียมางกูร. 2556. ระเบียบวิจัยทางสังคมศาสตร์ และสถิติที่ใช้. กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์ฐานบัณฑิต. 280 หน้า.
- สุพรรณิ เลขกลาง ปัญญา หมั่นเก็บ และทิพวรรณ ลิ้มงูร. 2554. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในจังหวัดสุรินทร์. ใน รายงานการประชุมวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครั้งที่49: สาขาส่งเสริมการเกษตร และคหกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. หน้า 131-136.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2553. มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ มกษ. 9000 เล่ม 4 - 2553 เกษตรอินทรีย์ เล่ม 4 ข้าวอินทรีย์. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

วันรับบทความ (Received date) : 16 พ.ค. 61

วันแก้ไขบทความ (Revised date) : 23 ก.ค. 61

วันตอบรับบทความ (Accepted date) : 2 ก.ย. 61